

Makſtā,
Zelgawā ūanemot:
par gadu . . . 2 rub. 20 ſap.
par $\frac{1}{2}$ gadu . 1 , 20
par $\frac{1}{4}$ gadu . — , 50

Par adreses pahrmatau
janīkſtā 10 ſap.

Fatmeeschu Amies.

Mátrás,
az őszön megfűször:
par gabu ... 2 rub. — lap.
par $\frac{1}{2}$ gabu . 1 , 60
par $\frac{1}{4}$ gabu . — . 90

Uj áhrfemén 4 rub. 50 lap.,
2 rub. 30 lap., 1 rub. 20 lap.

Redakcija un ekspedicija:
Jelgava, Kangiķeru ielā № 14.

87. qada-qahjums.

Šludinajumi mākslā:

par sõhku rakstu rindinu 8 lap., preefõrpusi 20 lap.

No 20. junija sch. g.
A. Gemuta & B. Grijfsla
grahmatu drukatawa
teek pahrweetota no Katolu eelas № 32 us № 21.

(Selgavas Sawstarpiķas Kreditbeedribas lihdsschinejās telpās).

Drukatawu eerihko ar jaunako burtu materialu
un labakas konstrukcijas maschinam.

Sākumā vēlējās iestādēm parādīja vairākās pārmaiņas, kuras vēlējās iestādēm nevarēja īstenoši veikt. Tāpēc tās tika izvēlētas vēlējās iestādēm.

Sinotajs Verche aistrohda, ka khis budžets gandrijs
viiss ic brunois. Wind ir tikai weens jautajums, par ko iſ-
zehluſchās domu starpibas siorp budžeta komisiju un finantschu
ministri. Wolis kredita iſbewumu budžetu naw eestaititas
sumas, kas wojadfigas schint gadā dsehſhamai 163 milj. rbi.
leelai serijai. Budžetu komisija leek preeſchā, schos 163 mil-
jonus peektaitit vee ahrfahrtejeem iſbewumeem.

Finantschu ministris aisoħda, ka pat tur, kui li ħ-
bfigus aisaħxumus nofleħdxi l-kum fuksa kahrtib, tos ne-
mehd bubsxetid eerafsit „Nekar nobotees teorijām tur, kui
ir dariskħanas ar praktikas bisejjew waġadibam. Iza tajjums
war 163 miljonu ushaemxhanu isdewumu bubsxetā now wiś tiħri
veenfaħrfid, waqt akademiks, — tam aħxahtaqi fwariga prak-
tika nosihme; tas war noftohdit waldbu kotti opgruhi ta' it-tal-
volta. Todekħi man jaqala, ka rawiha għixi ir-peelista bu-
bxsxeta komisijsas praktiku meem. Schiñi finn buktu weħlejams
istħażi speċċelha mezo kahrtib, kura besi kahdha gruhi bām pa-
taħwejuse jau weselus qadu dekmi u.

Lerche: Šis kerjas jau tadehk wien katrā sīnā eeweeto-
jamas 1908. guda budžetā, ta tās šhogad atmaksajamas.
Naw eespehjams peelaist, ta wiiau atmaksi budžetā nebuhti
aishrahditi atteezigee lihbēkki.

Valotejot peenem budžetū lihds ar komisijas preleščlikumu, ja 163 miljoni ir jaeweeto budžetā.

5. junija sehbē uj deenas lahtības ir pasirojums par štata projektu prelešč walts bomes kanzlejas eerehdāem. Štata komisija prasa kanzlejas eerehdnu stahwolka nodrošināšanu, kamehr budžeta komisija zemšķās pamasīnat

Nunā starp ziteem ari Homjākows. Winſch atſiņi, ſa domes kanzlejas eerehdru algas ir gan ſihmetas augtas, bet ne pahrſpihletas. Dome eſot padota nejaufſhīdām, wiſa warot ikti atlaifa; tapehž jaガahdojot, ſa wiſas eerehdri teik nodroſchiniāi. Domē now weenlahrſchs kanzlejas darbs, bet dſihws darbs. Ja ſcho eerehdru ſtahwollis nebuhs nodroſchiniats, tad wiſai beehſhi mainifees un zentifees eelkuht zitōs departamentōs, kur lobatas algas. Domei, ja ta grib dabut kanzlejā labus strahdneefus, janahk wiſeem preiim ar uſizibū un mihlu iſturechanoſ, lai peerahditi, ſa dome ari par kanzlejas eerehdneem grib gaļbat. Tad tilai dome ari warēs prafit, lai eerehdri uſupurē darbam wiſus ſawus ſpehkus. (Peekrischana uſ wiſeem iebheleſeeem beſi iſnebmuuma.).

Daschi labās puses domneeki atsīkst domes kanzlejas ce-
rehdnu algas par pahraf augstām un eerehdnu lāitu par pah-
raf leelu.

Pēhž ihsām debatēm nobalso, ka domē wojabsīgi 3 nodalū
vreekschneeli, kuri peeder V. tschinu klaesi un dabun farts 6000
rbł. gaddā, 9 darbweschi ar 4500 rbł. leelu gada algu un V.
tschinas kloši un 22 darbweschi ar 3600 rbł. leelu gada algu.
Bahrejā sātata projekta dala teik peenemta bes pahrgrosijumeem
pēhž komisijas projekta. Uš domes sekretara iuhgumu eksperi-
jora algu reaguotino uš 3600 rbł. gaddā.

6. junija seihē, vež dašhu projektu peenemīšanas, sahē apspreest tautas apgāismosīšanas ministrijas budžetu. Biežiākais 120 runatāji.

Referents Kaputins aizrahdā, ka tautas iegliktība ir
jautojums par Kreiņijas nākotni un ka ar skolu un iegliktī-
bas tagadejo stahwolli nemeid ir wiši — no galejeem laba-
jeem līdz galejeem kreisajeem. Tapež dome eesneegschot dauds
efarmēs viesību. Šālotoiem — pat mohaihos angabala ku-

ratoreem un Skolotoju padomēm — efot atmehlets par māj patstāhwibas un uſtizibas, kas Skolās eeaudsinot kālpibas un flinskuma garu. Skolotaji puhlootees newis pozelt Skolu, bet iſpildit ministrijas girkularus. — ta efot iħsta birokratijas kahrtiba. Skolām pahmetot aistrauhħanos briħwibas kustiħā. Schās kustiħibas wajadsibu aisanuħchi wiċċi, bet sapraturħchi tifai reti. Muħħu jauneeħsheem fhe warot pahmet id-ko, ka tee gaħjuħchi pahri moħales robesħħam. Ministrijas budjsheis efot pahraf faresħgħits un gruhti skatams zauri. Skolas ar steigu joreformē no augħħas un apalkħċas.

Už Mikulovo preefchikumu nolemj, kaut runat tilai 60 domneeleem, kurus iswehles fražijas pehž samstarpejas weeno-
schonds.

Tautas apgaismoskhanas ministra beedris Ulijanows
hala, ja budschais efot gruhti zaureluhlojams tabehēl, ja wiaſch
otvpogulojot isgħiħibas weħsturistiko goħżeenu. Daudjas mahgi-
bas eesfahdes jaapxata budschetā aħsewifshki. Ministrja te jau
preelsch nahloshha gada zenshotees ewwel fîssem, għiex tħalli tas-
buhs eespehjams. Ministrja luħbi domi, waqt ta' neatrasu par-
eespehjamu dot inspekkoreem 18,000 rbl. Aci jautajums par
Saratowas universitati interese ministrju. Għis jautajums
radees, patejżotees Warschawas universitates besbarbiba. Ta-
għad ministrja zensħa, lai no 1908, għad ruđens wareru
sahħi: strahdat ari Warschawā. Tomiċċas universitati ministrja
ari zenshotees paplaščinat.

Bebz tam ar gazu runu usstahjās son U n r e v s. Wiss-
piems wiash aishraha, zil ihši un pawirshī runajis ministra
beedris pemeheram par Saratoras uniwersitati. Tad wiash
turpina: „Es runaju kā oktobristu fratzījas lozettis, tomehr ari
neween kā walts domneels, het ari kā zilwels, furam kā august-
skolas profesorant un 2 leelu mahžibas ongabalu kuratoram il-
gus dadus bijuse tuwa satīfme ar ministrijas darbibu. Juhs
kavratifeel, zil usmanigom man jabuht sawōs isteizeendōs, runa-
jot par leetdm, las wišas fazeļ finomu ihgnumu un usbudina-
jamu.“ Ministrija, weenalga, las stahmējis wiros preefsčgalā,
isgħilħibas prafibbās nekad negħejx pa preefċhu, kustejxfes tilkai
tad, kad titkuse gruhsta. Wina peerahdiju nerebsetu weenalhsibu
un luħtribu pret wiħdm augħoħdham wajadib; nepawisam wina
neruħpejotees par tautos pirimmahžibu. „Muhsu tagadejha skola
niedob ne isgħilħibu, ne audsina fħanu; tam peelriħt wiċċi, iſ-
schiex krotes sawā starpa tilkai flehdseens par to. No weenas

oues usvek wainu rewoluzijai un atswabinašchanas kustībai. Pateesi, pahrdišhwotee gruhīee gadi barija ori uš skolu eespāidu, kam newareja isbehgt. Bet waina mēklejama ne tur, jo skola bij pagrīmuše jau ilgi pirms dumpja un pirms brišhwibas

ustibas. (Kreifee applaudeè.) Ja profesoru un školotoju starpa
bij vihri, kuri šolu isleetoja politiskai propagandai, tad es to
nefaproto; tāhdai parahdibai truhlesti wahrdi, ar to to nosobit.
(Vabee applaudeè.) Bet weens no galweneem eemešleem, ladehk
šola grimuse, ir tas, ka ministrija nāvispilbijsē ūawus pē-
noklumus, nam ūanrattufe Kreemu Šolas. Kreemu toutas

wajadībos. Viena isgohja no lāhdos teorijas, eewebsdama skolā schahdu waj zitadu reščimu (vahrwaldīschanas fahrtibū), vee kam wihs, tas bij labs, tika sistematiski išnižinats." (Applauši.) Runojot par augstskolām, fon Anrep s aši usbruhē 1884. g. augstskolu ustawam, kuršā tām atnehmis autonomiju,

nodewis tās eerehdau marā un bijis par wine panihlschanu tuvalo zehloni. Un iagab? „Bars jaunekļu bēs masakās eti-
tas, bēs masakās zeenibas pret mahzibas poſneedseiem raugās
ar wineem ar leelako neuzīzibū un nezeenibū, kura daschreis iſ-
wehrſchās lihds ſwehriftumam. (Kreifee applaudē, presidentis
swana.) Šakeet man, waj ta ari buhtu lahda nejauſchiba, waj
no rewoluzijas radita parahdība? Eſahlkums winei bij likis
au ſen pirms dumpja, tikai tāi laikā fālis parahdības peenehma
ās breenīgās, afās formas, kuras es pirmit nesawejos no-
taukt par wiſai noſebedīgām un wiſdrīhsakā laikā iſnihzināmām.
Ja teek eezelta par profesoreem weſela rindafļha goba nezeenīgu
wihi, tad latrai zeenīschānai teek atraktas faknes. (Bentrs un
kreifee applaudē.) Kad studenti un pat gobajamee profesori
eks, lahdā zēlā katedrus eenem wihi, kam ar ſiniſku nodarbo-
ſchanos nam it neka ſopeja, bet kam ſipra protekžija, preelsch
tureem agiē no mitropolita fahlot un ar lahdu nebuht graheenī

beidzot (zentrs un kreisee applaudē, vreelfchfchfheitajs iwanu), — tab išnīhžina autoritati un kātru zēnibū pret profesoru fahrtu, fahda i wiſai tehwijai par godu pēmīht latrā Walar-Giropas valstī. Pēhj 1884. gada uſtawa daudzi apdāhwinati finanſes ſpehki, kuri bij muhſu uniwersitates lepnums un gods, ap kureem muhſu ūkolas grupejās, aifgahja prom ir labprahīgi, ir pēpēſti, bet uniwersitate un tās finiba tanī laikā nobahleja un arweenu ahtraf laidās no falna lejā." Tab, pa dākai zaur oroschību, pa dākai zaur rewoluziju, eſot isdabuts 1905. gada 27. augusta uſass. Bet tāhda likuma akta isdostchana nosihme-

jot domu nabadsibu. Pehz tom nonohzis tik tahlu, ka runaju-
fchi jau par eksteritoriolu (no pastahwochās waldibas isslehgū)
uniwersitati tanī pat Peterburgā, kura walbijo generalguberna-
tors ar pastiprinatu apsardsbū. Tur peelaida uniwersitatē mih-
tinus, lekzijas par bumbu isgatowoschanu, kapulžes, kuds pē-
balijās latrs no eelas, tur ožim redzot notika pretlikumiga pro-
paganda, bibinotes us aprahdito pawehli. Kad us to greefa
nelaika generalgubernatora Trepowa wehribu, winsch teizo: lo
es tur waru darit. Tur jau polizija bes profesoru atkaujas ne-
drībīst eeeet, tur man naw nelaħdas waras. Es wiſu lo waru
aplakht uniwersitatei, bet paſčā uniwersitatē es newaru nesa!
Te jaapwainojot taisni ministrija, kura taħbus launa darbus
peekahwuse. Uniwersitatu pagrimschanai un wiċċu nemeereem
var zehloni bijusi ari brihwiba mahżibu vafneegħand, kur pē-
laisti zilme li bes veetelefħas sinatnissas isgħiħibas. —
Ministrija or fawwem zirkulareem naw spejjiġa eewest kahrtib
uniwersitatis. Kahrtib war eewest tikai, ewebot atkal uniwer-
sitatu d'siħwie vafċħwaldbu, bet reglementejamu, ne iahdu, kahda
domata 27. augusta noteikumōs, kas neeweda kahrtib, bet pil-
nigu jużelli. Pehdejje ministrijas zirkulari ifeet us to, loi ap-
robeshott klausitaju flaitu uniwersitatis. Mums turprettim buktu
jozenċħas, lai klausitaju flait s-eet wairam u jaħarrux ta-
gadejha kahrtiba. Naw waċċadsgħi dot kahdas preelfxrożibas
teem, kis zonċħas pēħz sinatnem; sinatne pate var fewi dob
iċċi preelfxrożibas, bet ne papiħrs, lo isbod uniwersitate.
(Ilgi aplausi us wiċċem feħġelleem. Għażżeen: „Bravo,
brawo!”) Taħlaq walits eksameni uniwersitatis nedob nelaħdu
panahkunu. Uniwersitatē tagħad pawifik naw waċċadsgħi mah-
ġiees, petteel, fa meħnesi virħas walits eksamencem eekċi attee-
zigo preelfxmetu konspelta opmehrā un ar weegħlu firbi eet us
eksameneem, ifur to un faka, fa hawni jidu augħstalo isgħiħib.
Mums tagħad uniwersitatis nawa sinibas, ne profesoru, ne ari
kandidatu us tuftħajnejem fatedreem. Ministrija naw gaħba fu
uniwersitatis var finib, bet tilai par to, fa tur buktu wiċċi
klu un labb kahrtib. Mums nam profesoru. Waji sineet
ka wiċċa kċċewiż naw newċena fisilas profesora! Ministrijai
naw bijihs mihleħibas pē ġawas leetos. Wina now bijuše
waixek nela, kā tikai kanzeleja, kura dorbojha formalisti tikai
ar eenahloġħiem un iżejx jidher minnuk. Pehdejja 10 għad-
laik pahrmaini jidu 8 ministri. Ir-bijużi par tautas
apgaismosħanas ministreem gan ziwil, gan militar per-
sonas, gan profesori, gan taħbi, kureem ac tautas isgħiħ-
tibu now nela kopeja, gan ari taħbi, kui ħawu leetu
fina. Tomerħi neħħabha pahrma konsens no wiċċem
ministrija now radjis. Kapeħż? Tapet, fa galwenda maina
messejama aħċepus tautas apgaismosħanas ministrijas. Għi-
waina atridha wisoahrejha politikas wiċċeend, wiċċahrejha neus-
tizibba vret isgħiħib, no ļuras baibda, kā no nemeeru isplati-
tajjas (Mukaina veekrifxħana). Pee jaunà ministra eezelx-ħan as-
daudjós un farġ teem ari man k-robba żeriba us leetos labo-
ħan (Smeelli). Bet par nosħehloġħanu wiċċa pirmee foli
manu żeriba now apmeirinoju jidu: Peemehram lai xemx-
ministra pēħbej jikk kahrtib par uniwersitatēm. Ur seweeħsu briħ-
klausitaju israidiżjanu no uniwersitatēi ministrija pahrlohpse
wiċċementarako taisnibas prinzipu. (Mukaina veekrifxħana zentra
un pē krejżejjem). Tapat ari pawehle, nepeelo ist realistus par
briħk klausitajeem, runn preti pedagogiskam prasibam un taisnibas
fajjhajha un tām juhtdm, kahdas pemiħt latra teħwa firbi
(Mukaina veekrifxħana zentra un pē krejżejjem). Pahrejot uj-
widu skolam, jaħrafha, fa pēħdejja 50 għad-ġiġi wairali no-
teilumi, bet wiċċi wiċċi doti ne pedagogiski, bet tiħri politiski
noluħi. 1871. għad il-ġiġi isbod tħalli Tolstoja lilkums, kuz-
za par pamatu bijużħas klasifikkas walodas. Għis lilkums skolu
padomem atneħmis wiċċi wiċċu waru. Bet pażżeħlużiħas taħħas
weżażu għaudas, fa ap 1890. għadu ministrija jutu f-sve-
sta fħo lilkumu atżel un wezo walodu mahżiżjanu aprobesħot.
Bateizotees jaunajiem weħżeem pēħdejja għad-ġiġi, ari widu
skola dabu ja jaunu weib. Pedagogiskas padomes tħeffha tika
papla skħinata, tika eewestas weżażu komitejjas id-ħabib
li ħabib li ħabib, ari muixx-nejtu un pilseħħas kahrtu
preelfxstħażi. Ili scheem jaħoħla minn-nuqqas es-
raugħ or-ħaġra. Netju, fa weżażi, un ne pedagogi weretu mabit skolu.
Weżażu loma tur ir-rott aprobesħo. Bet eespejha preelfx
weżżekeem finni, kas skol li noteek, apmellet stundas, bissdet peda-
agogiskas padomes noleħhem, par to Jahnis fobis wiċċi Pe-
teris attaifno, tam preeħiż weżżekeem leels swars. Tam pre-
totees buhiu kluuha; ori preelfx skolotaju padomes tam laba
noxiżże. 15 għad il-ġiġi jaħrafha loti apdomiġi stajħħas pē
jau tajuma atrixiż-ħan as-paħżejjha par pahrxiż-ħan as-ħamencem. Newaru
edomates skolu bejn vanohklu kontroles. Skol li mahżihs ne-
veaugħiżi zilme li, bet pušaudschi, kui weħl neħajeb, fa wiċċi
mahżihs farid labb. Bet pahrċaudsibai jaħu tħalli taħħbi, kas
taħbi nodrifxha eepaqiż-ħan as-paħżejjha ar skolena sinasħand. Dadekk
es eħmu pahrċeż-żinata pretinekk il-ġiġi għad-ġiġi li ħabib
ħam ġiġi minn-ħam, jo postahw zit-ti li ħabib li ħabib, kui no
pedagogiski redħes punkta dod labaxxus vanohklu. Lai dom,
kam patiħi, fa pahrxiż-ħan as-ħammeni nepeeżżejjha. Labi,
ħam ġiġi jaħrafha, bet neewebet taħħbi kahrtib us rei, neapgru-
tineet jaunibu un weżażus. To kahrtib eeweda tagħadjejja
ministrs tab, kui ġiġi el-ħammeni laihs biżżejjha durru pprelf-ħa. Es
to użżattu par bahriksibu pret skolneżejjem. Ministrijai neważja
wiċċi skolu durwix aissleħgt, bet tās aż-żejt. Wajag skolax
padarit leħtalas, pahrejji no semolam us aġġiġi kollam skolam ne-
drībli li kien nelaħħas s-ħeħbi kollha jekk. (Peeħħiż-ħan)

(Turpmak beigeß.)

No ahrsemēm.

Waldneefu satikfchanas.

Kā ahrsemju laikraksti ūno, Kreewijas Keisors julijs zeloschot us Italiiju, satistees ar tureenes lehninu. Franzijos presidents Faljērs julijs atbraukshot us Kreewiju, lai gan Franzijas sozialisti par Schahbu zelojumu fozehluschi leelu trozi. Šinoja ori par Wahzijas Keisara braukšanu us Kreewiju het ſcho ūnu togad omīses ofkauz.

No Wahzijas. Saldatu možischanu Wahzu armija lees-las buht itin siipri isplatio, ta tas spreeschams no beeschojdām suhdibām kora teehā. Ta tagad teehā tsrohdijees, ta wizefeld-webelis Waliers un herschants Balls grenadeeri Arpu reisēm situschi tik ilgi, lihds tas pagihbis; Arps tagad ehot wahj-prachtigo eestahde. Kahdam zitam salbatam Balls ja sitis pa ausi, ta ta paliluse nedstrediga. Wizefeldwebelis Bier-manis salbatam Heinrichsam ta eestis, ta tas us weetas paltri-

